

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/43/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713211107
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5713211107.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v právnej veci žalobcov: 1/ Ing. K. J., nar. XX.X.XXXX a 2/ D. J., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom K., Z. XX, obaja právne zastúpení JUDr. Denisou Precákovou, advokátkou so sídlom D. D., R. I. XX, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Chlumeckého 2, o zaplatenie 25.468,69 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 15C/176/2013-377 zo dňa 2. marca 2015, takto

rozhodol:

I.Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í vo výroku (I.) o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 24.015,10 eur spolu s príslušenstvom tak, že žalobu z a m i e t a.

II.Rozsudok súdu prvej inštancie ponecháva nedotknutý vo výroku (II.) o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti.

III.Žalovaný m á voči žalobcom 1/ a 2/ n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu škody v sume 24.045,10 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,50 % zo sumy 3.651,33 eur od 19.6.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 5,50 % zo sumy 14.235,21 eur od 19.6.2013 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 5,50 % zo sumy 174,57 eur od 19.6.2013 do zaplatenia a s úrokom z omeškania 5,50 % zo sumy 99,50 eur od 19.6.2013 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2.Konštatoval, že boli naplnené všetky podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

3.Podľa okresného súdu ku škode došlo v dôsledku nezákonného rozhodnutia Správy katastra Martin o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zo dňa 23.1.2009. Toto rozhodnutie bolo zrušené nepriamo v rámci súdneho konania vedeného na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 8C/235/2010, v ktorom sa X. D. domohla určenia (a opätovného zapísania) vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti - pozemku zapísanému na LV pre katastrálne územie T. v registri KN-C pod parc. č. 826 ako záhrada o výmere 829 m². V rámci predmetného konania súd dospel k záveru, že kúpna zmluva, na poklade ktorej sa mali stať žalobcovia 1/ a 2/ vlastníckymi dotknutej nehnuteľnosti, je absolútne neplatný právny úkon a to jednak z dôvodu, že z expertízneho dokazovania je zrejmé, že bola sfaľovaná plná moc, ktorou mala X. D. splnomocniť spoločnosť E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., zároveň, za X. D. bola

oprávnená konať spoločnosť E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., a to štatutárnym orgánom (Igor Engler), ktorý mal právo udeliť plnú moc inej osobe (Erika Englerová), avšak tá už nebola oprávnená udeliť plnú moc ďalšej osobe (T. T.); predmetnú kúpnu zmluvu pritom za predávajúcu podpísal práve T. T..

4.Súd prvej inštancie zdôraznil, že bolo povinnosťou správy katastra ako orgánu príslušného na rozhodovanie v konaní o povolení vkladu vlastníckeho práva skúmať platnosť zmluvy, teda aj to, či osoba, ktorá zmluvu podpisovala za predávajúcu, bola takú zmluvu oprávnená podpísať, a či jej súčasťou je aj predmetné splnomocnenie. Správa katastra si túto povinnosť nespĺnila a vydala rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Škoda vznikla žalobcom na základe toho, že ako zmluvná strana predmetnej kúpnej zmluvy uhradili spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., ako zástupcovi predávajúcej X. D. kúpnu cenu, hoci sa nestali, aj vzhľadom na výsledky vyššie označeného súdneho konania, vlastníckimi dotknutej nehnuteľnosti. V danom prípade by bolo možné hovoriť o súbehu nárokov žalobcov na náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Na spoločnosť E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., bol však dňa 27.7.2010 vyhlásený konkurz, pričom žaloba o určenie vlastníckeho práva bola X. D. podaná dňa 7.10.2010 (sp.zn. 8C/235/2010). V čase vyhlásenia konkurzu nemali žalobcovia vedomosť o falšovaní plných mocí (na základe čoho bola kúpna zmluva vyhlásená za neplatnú rozsudkom v konaní sp.zn. 8C/235/2010, právoplatným dňa 18.6.2012), ani o nezákonnosti rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu. Nemohli si teda prihlásiť do konkurzu pohľadávku titulom vydania bezdôvodného obohatenia, keďže táto neexistovala (a správca by ju poprel). Pokiaľ by čakali na skončenie konkurzného konania, objektívna premlčacia doba by uplynula v čase po právoplatnosti rozsudku vydaného v konaní sp.zn. 8C/235/2010. Z dôvodu nezákonného rozhodnutia správy katastra sa žalobcovia domnievali, že im svedčí vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, a to do doby, kedy okresný súd rozhodol o neplatnosti kúpnej zmluvy. Škoda žalobcov tak predstavuje majetkový úbytok na ich strane spočívajúci vo faktickej nevyožiteľnosti ich pohľadávky.

5.Pokiaľ ide o vzťah kauzality medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody, okresný súd dal za pravdu žalobcom, že bez vydania nezákonného rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu by sa mohli úspešne domáhať od spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., vydania kúpnej ceny, a to v čase, keď ešte riadne fungovala a podnikala. Keby správa katastra nepovolila vklad vlastníckeho práva, ale vkladové konanie by prerušila, príp. by návrh na vklad zamietla, nemuselo dôjsť ani k súdnemu konaniu, kde žalobcovia opätovne museli vynaložiť finančné prostriedky na bránenie svojich práv. Predmetné nezákonné rozhodnutie správy katastra je v reťazci príčin a následkov jednou z hlavných príčin vzniku škody, aj keď táto nevznikla v bezprostrednej príčinnej súvislosti s ním, ale v súvislosti s následným protiprávnym konaním ďalšej osoby.

6.Okresný súd neakceptoval viacero námietok žalovaného. Za nepodstatné považoval, či kúpna cena bola na základe dohody zmluvných strán zaplatená pred alebo po povolení vkladu, keďže ide výsostne o dohodu zmluvných strán, pričom vznik škody spočíval vo fakticky nevyožiteľnej pohľadávke. Neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že žalobcovia si ako kupujúci mali preveriť, či osoby, ktorým boli plnomocenstvá udelené, sú oprávnené konať v mene spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., a či bolo plnomocnenstvo predávajúcou riadne udelené. Žalobcovia totiž nie sú právne vzdelaní a zdatní, na rozdiel od zamestnancov správy katastra, ktorí sú povinní skúmať, či udelené plnomocnenstvo je právne perfektné a bolo udelené oprávnenými osobami. Žalobcovia pritom potvrdili, že im plnomocenstvá boli predložené pri podpise kúpnej zmluvy.

7.Škoda pozostáva zo zaplatenej kúpnej ceny 17.886,54 eur, nákladov vynaložených v súdnom konaní sp.zn. 8C/235/2010 - trovy odvolacieho konania vo výške 174,57 eur a súdny poplatok za odvolanie vo výške 99,50 eur, ako aj z nákladov žalobcov súvisiacich s financovaním kúpy nehnuteľností prostredníctvom úveru SLSP, a.s., vo výške 5.884,49 eur.

Vo zvyšku uplatneného nároku na náhradu škody súd prvej inštancie žalobu zamietol s odôvodnením, že žalobcovia nepreukázali vznik nákladov titulom trov právneho zastúpenia vo výške 1.423,59 eur, resp., že by tieto trovy uhradili svojej právnej zástupkyni.

8.Nakoľko si žalobcovia uplatnili nárok na úrok z omeškania vo výške 8,75 % z jednotlivých dlžných čiastok, pričom im patrí len vo výške 5,50 %, vo zvyšnej časti - nad uvedenú výšku okresný súd nárok žalobcov na úrok z omeškania zamietol.

9. Rozhodnutie o trovách konania si okresný súd vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.)

10. Proti tomuto rozsudku, čo do výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu (skutočnej) škody vo výške 24.045,10 eur spolu s priznaným príslušenstvom, podal odvolanie žalovaný a domáhal sa jeho zmeny tak, že odvolací súd v danom rozsahu žalobu zamietne.

11. Primárne namietal, že na to, aby bola daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a škodou, musí byť nezákonné rozhodnutie hlavnou, priamou a bezprostrednou príčinou škody; nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou. Nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu len ak táto bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím alebo postupom. V súdenom prípade došlo k prerušeniu reťazca príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou údajnou škodou, a to v kontexte uvedenej podmienky bezprostrednosti, priamosti a hlavnej príčiny vzniknutej škody, za ktorú má žalovaný zodpovedať.

12. Ďalej odvolateľ namietal, že kupujúci si pred podpisom kúpnej zmluvy mali dostatočným spôsobom preveriť spôsobilosť osôb na uzatvorenie tejto zmluvy, ako aj všetkých jej príloh. Nezrovnalosti v dátumoch, napr. aj pri vyhotovovaní geometrického plánu, si pred podpisom predmetnej zmluvy mohli všimnúť aj žalobcovia. Tí, okrem iného, svojou neopatrnosťou zaplatili aj celú výšku kúpnej ceny ešte pred podaním návrhu na vklad samotnej zmluvy do katastra nehnuteľností. Teda k majetkovému úbytku na strane navrhovateľov by došlo aj v prípade, že by správny orgán návrh na vklad zamietol. Žalobcovia si v záujme právnej istoty mali tiež overiť, či kúpna zmluva bola naozaj podpísaná osobou na to splnomocnenou. Pritom na pojednávaní uviedli, že im boli plné moci predložené a nemali dôvod pochybovať o ich pravosti. Z toho vyplýva, že si nepreverili, či predávajúca naozaj splnomocnila p. Englerovú na podpis kúpnych zmlúv v jej mene, ani to, či p. Englerová bola oprávnená udeliť plnomocenstvo ďalšej osobe. Preto nemožno súhlasiť s rozsudkom okresného súdu, aby k náhrade plnej výšky zaplatenej kúpnej ceny bol zaviazaný žalovaný. Zároveň pripomenul výpoveď žalobcu 1/ ohľadom jeho nahliadnutia do spisu na katastri nehnuteľností v apríli 2009 po tom, čo nových vlastníkov kontaktoval syn predávajúcej a hovoril, že nedošlo k riadnemu predaju, ako aj ohľadom jeho výsluchu u vyšetrovateľa vo veci podozrenia zo spáchania trestných činov podvodu a falšovania a pozmeňovania verejnej listiny s tým, že vyšetrovateľom bol upovedomený, že niečo je sfalšované v súvislosti s predajom niektorých pozemkov. Z uvedených okolností vyplýva, že žalobcovia museli mať vedomosť, že nemohli nadobudnúť vlastníckeho právo v dobrej viere. Okrem iného, aj kúpna cena bola zaplatená na účet spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., o čom mali žalobcovia vedomosť, a nie na účet predávajúcej. Teda niekoľko okolností, o ktorých žalobcovia vedeli už cca 3 mesiace po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva, spochybňovalo jeho nadobudnutie v súlade so zákonom. Z tohto dôvodu sa nestotožnil so záverom okresného súdu, že nebolo od žalobcov spravodlivé požadovať nápravu podľa zákona č. 162/1995 Z.z.

13. Podľa odvolateľa nebola splnená podmienka existencie nezákonného rozhodnutia ako príčiny vzniku škody. Proti rozhodnutiu Správy katastra Martin č. V 4071/2008 zo dňa 23.1.2009 o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcov nebol podaný žiadny opravný prostriedok. Okresný súd Martin v konaní sp.zn. 8C/235/2012 vlastne prejudikoval vyhlásenie nezákonnosti označeného rozhodnutia Správy katastra Martin; toto rozhodnutie však nebolo zrušené žiadnym príslušným orgánom v žiadnom konaní ako nezákonné. Pokiaľ okresný súd vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4 Cdo 54/2011, v zmysle ktorého nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne, závery označeného rozhodnutia nemožno aplikovať na postup pri rozhodovaní správy katastra o návrhu na vklad.

14. Nakoľko zaplatenie kúpnej ceny nebolo viazané na rozhodnutie správneho orgánu o vklade vlastníckeho práva, majetok žalobcov sa nezmenšil v dôsledku rozhodnutia o vklade; kúpna cena bola zaplatená už pred týmto rozhodnutím. Preto pokiaľ by aj správny orgán zamietol návrh na vklad, majetkový úbytok na strane žalobcov by už existoval, a samozrejme by nebol spôsobený správnym orgánom. Je preto nesprávny aj záver okresného súdu, že pohľadávka žalobcov vznikla

až právoplatnosťou rozhodnutia Okresného súdu Martin o neplatnosti právneho úkonu vo veci sp.zn. 8C/235/2010, t.j. dňom 18.6.2012.

15.Odvolateľ tiež argumentoval že medzi nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o vklade a vyhlásením konkurzu na majetok spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., uplynula doba vyše jedného roka, počas ktorej mohli žalobcovia podnecovať protest prokurátora alebo podať návrh o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, resp. priamo žiadať o vydanie bezdôvodného obohatenia od menovanej spoločnosti. Mohli tiež prihlásiť svoju pohľadávku do konkurzu, keďže táto existovala z titulu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy vlastne od samotného okamihu uzatvorenia tejto zmluvy. Žalobcovia o neplatnosti zmluvy vedeli, o čom svedčí aj výpoveď žalobcu 1/ na pojednávaní dňa 17.3.2014, keď uviedol, že už v apríli 2009 sa dozvedel, že pravdepodobne ide o podvod. Je zároveň otázne, v akom rozsahu by bola uspokojená pohľadávka žalobcov v konkurze, avšak je málo pravdepodobné, že v plnej výške, ako sa to stalo v zmysle napadnutého rozsudku okresného súdu. Okresný súd mal vykonať dokazovanie ohľadom možnej miery uspokojenia navrhovateľov v konkurze. Otázna je tiež praktická vymožitelnosť (výkon) rozhodnutia v prípade, že by žalobcovia uplatnili a boli by úspešní so svojim nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia.

16. Žalovaný zdôraznil, že nebolo v technických možnostiach správy katastra zistiť, že plné moci boli sfaľované; uvedená skutočnosť bola zistená až expertíznym dokazovaním v trestnom konaní. Nestotožnil sa ani s hodnotením premlčania, keďže žalobcovia by eventuálnu námietku premlčania uplatnenú spoločnosťou E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., mohli odvrátiť tým, že išlo o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Skutočnosti, ktoré podľa názoru okresného súdu správa katastra mohla a mala zistiť, neboli dôvodom na zamietnutie návrhu na vklad vlastníckeho práva; preto nie je zrejmé, odkiaľ pramení istota súdu, že by eventuálne vytknuté vady neboli odstránené. Ide teda o prezumpciu súdu, či by tieto nedostatky neboli odstránené a z akého dôvodu.

17.Podľa odvolateľa nie je daná príčinná súvislosť medzi namietaným rozhodnutím správneho orgánu a škodou, ktorú majú predstavovať trovy právneho zastúpenia v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedeného na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 8C/235/2010, keď toto konanie zavinili samotní žalobcovia, ktorí museli mať vedomosť o tom, že T. T. nebol oprávnený konať v menej predávajúcej. Zároveň poukázal na nesprávne skutkové zistenie okresného súdu, keď tento uviedol, že spoločnosť E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., ako zástupca predávajúcej X. D., bola pri predaji nehnuteľnosti zastúpená na základe generálnej plnej moci Zdenkom Najšlom, avšak v zastúpení predávajúcej podpísal kúpnu zmluvu T. T., ktorého podpis na predmetnej zmluve bol osvedčený

18.Žalobcovia v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedli, že sa nestotožňujú s tvrdeniami žalovaného ohľadne prerušenia reťazca príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou, keď okresný súd sa s otázkou príčinnej súvislosti dôsledne vypořiadal tak po stránke právnej, ako aj skutkovej. Príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, bez ktorej by škodný následok nevznikol, pričom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí, že ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku. Reálny majetkový úbytok na strane žalobcov vznikol z dôvodu faktickej nevymožiteľnosti pohľadávky, ktorá je v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím správy katastra. Do doby, kým súdy nerozhodli o neplatnosti kúpnej zmluvy, nemožno hovoriť o majetkovom úbytku na strane žalobcov, nakoľko v tom čase boli vlastníckymi nehnuteľnosti, za ktorú zaplatili kúpnu cenu. Nebyť nezákonného rozhodnutia správy katastra, nedošlo by jednak k premlčaniu pohľadávky žalobcov, jednak mohla byť ich pohľadávka voči spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., uplatnená v čase, keď táto riadne fungovala a podnikala. Preto je vo vzťahu k vzniknutej škode nezákonné rozhodnutie hlavnou a podstatnou príčinou, keďže nebyť jeho, škodlivý následok by nenastal.

19.Pokiaľ ide o existenciu nezákonného rozhodnutia, záver okresného súdu vychádza z rozhodnutia Okresného súdu Martin sp.zn. 8C/235/2010, kde je jednoznačne konštatované, že rozhodnutie (v spojitosti s ktorým poukázali na viaceré nedostatky, ktorých sa správny orgán dopustil) správy katastra, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, je v rozpore so zákonom. Týmto rozhodnutím súdu bolo rozhodnutie správy katastra de facto zrušené, jeho účinky zanikli a zrušenie takéhoto rozhodnutia je bezpredmetné. Otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa bude vždy posudzovať zo zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Rešpektujúc zmysel a účel ochrany práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, v zmysle ústavného imperatívu

vyplývajúceho z čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, teda s použitím teleologického výkladu, nie je možné lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie uvedenej podmienky vykladať extenzívne. Okresný súd správne uviedol, že nakoľko na strane žalobcov neexistoval dôvod pre využitie opravných prostriedkov proti rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva, nebolo možné od nich spravodlivo požadovať ich podanie.

20. Aj vo vzťahu k vzniku majetkového úbytku - škody sa žalobcovia stotožnili s názorom súdu prvej inštancie, opakujúc argumentáciu k jednotlivým odvolacím námietkam. Zdôraznili faktickú nevykonalnosť nároku voči spoločnosti E-TRADE Slovakia, s.r.o., okolnosť, že táto spoločnosť bola zároveň platobným miestom, ako i skutočnosť, že vedomosť (ako podmienku pre uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia) o okolnostiach z ktorých mohli vyvodiť, že právny úkon - kúpna zmluva je neplatná získali až na základe rozhodnutia Okresného súdu Martin, ktorým bola táto neplatnosť určená, t.j. v čase, keď si už pohľadávku voči spoločnosti E-TRADE Slovakia s.r.o. nemohli uplatniť.

Uzavreli, že ak odvolateľ označil za jednu z hlavných príčin vzniku škody skutočnosť, že si žalobcovia nepreverili predložené plné moci a oprávnenie osôb podpisujúcich kúpnu zmluvu konať, čoho následkom je zníženie rozsahu jeho zodpovednosti alebo jej úplné vylúčenie, zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. je objektívna a je absolútna, teda štát zodpovedá bez ohľadu na zavinenie a bez možnosti liberácie. V takom prípade neprichádza do úvahy skúmanie, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti v dôsledku spoluzavinenia poškodeného, či pomerné zníženie náhrady škody. Pokiaľ falšované plnomocenstvá nemohol rozoznať zamestnanec správy katastra ako osoba odborne spôsobilá, nie je možné toto požadovať od žalobcov ako laikov.

21. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP (z tohto titulu nedotknutým ponechal odvolaním nenapadnutý výrok o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti.

22. Pre vznik zodpovednostného vzťahu štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v prejednávacom prípade musia byť splnené tri základné predpoklady: 1. existencia nezákonného rozhodnutia, 2. škoda, resp. vznik škody, a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a spôsobenou škodou.

23. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že nezákonné rozhodnutie Správy katastra Martin bolo zrušené, a to v rámci občianskoprávneho konania o určenie vlastníckeho práva vedeného na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 8C/235/2010, v zmysle meritórneho rozhodnutia vydaného v označenom konaní. Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie správneho orgánu vyznelo v prospech žalobcov, keďže bol povolený vklad ich vlastníckeho práva k dotknutému pozemku, nemali následne dôvod podávať proti nemu opravné prostriedky, resp., na účely aktuálneho súdneho konania nebolo od nich spravodlivo možné požadovať splnenie podmienky podania opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu správneho orgánu.

Hoci odvolateľ v tejto spojitosti konštatoval, že závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4 Cdo 54/2011 - v zmysle ktorých (záverov) nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne - nemožno aplikovať na postup pri rozhodovaní správy katastra o návrhu na vklad, nijako tento svoj názor neodôvodnil a krajský súd sa s daným názorom odvolateľa nestotožnil.

24. Okresný súd v zmysle odôvodnenia napadnutého rozsudku ako dôvod nezákonnosti rozhodnutia správy katastra vyhodnotil to, že povolil vklad vlastníckeho práva v prospech žalobcov na základe neplatnej kúpnej zmluvy. Neplatnosť kúpnej zmluvy bola zapríčinená tým, že ju v mene predávajúcej podpísala osoba, ktorá na to nebola oprávnená. Povinnosťou správy katastra bolo skúmať platnosť kúpnej zmluvy, teda aj, či ju podpísala osoba na to oprávnená. Zistenie tohto nedostatku v konaní o návrhu na vklad bolo v možnostiach správy katastra. Iné nedostatky návrhu na vklad a jeho príloh nepovažoval okresný súd za relevantné z hľadiska nezákonnosti rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu. Argumentácia odvolateľa s poukazom na nemožnosť zistenia falšovania plnomocenstiev správou katastra je preto bezpredmetná - okresný súd na takomto závere svoje rozhodnutie nezaložil. Neobstojí ani odvolacia námietka, že skutočnosti, ktoré podľa názoru okresného súdu správa katastra mohla a mala zistiť (viď predchádzajúci odsek), neboli dôvodom na zamietnutie návrhu na

vklad vlastníckeho práva. Absolutná neplatnosť kúpnej zmluvy, na základe ktorej sa navrhuje vklad vlastníckeho práva na nadobúdateľa, je dôvodom na zamietnutie návrhu na vklad.

25. Odlišne od súdu prvej inštancie však odvolací súd právne posúdil otázku ne/existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) vymedzuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Prítom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992).

V postupnom slede javov je totiž každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Atribútom príčinnej súvislosti je však „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 32/2007). Inými slovami, pre existenciu príčinnej súvislosti je nevyhnutné, aby reťazec postupne nastupujúcich príčin následkov vo vzťahu ku vzniku škody bol natoľko prepojený, že už z pôsobenia prvotnej príčiny možno dôvodne vyvodzovať vecnú súvislosť so vznikom škodlivého následku. To znamená, aby prvotná príčina bezprostredne vyvolala ako následok príčinu inú a tá prípadne príčiny ďalšie.

O vzťah príčinnej súvislosti by v okolnostiach posudzovanej veci šlo vtedy, ak by škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, t.j. vtedy, ak nezákonné rozhodnutie a škoda boli vo vzájomnom pomere príčiny a následku a ak bolo preukázané, že ak by nebolo nezákonné rozhodnutie, ku škode by nebolo bývalo došlo. Dôkazné bremeno zaťažuje v tom smere žalobcov.

26. Krajský súd dospel k záveru, že v súdenom prípade nezákonné rozhodnutie správy katastra nebolo príčinou vzniku majetkového úbytku na strane žalobcov. Prvotnou skutočnosťou (v slede relevantných javov) bolo protiprávne konanie spočívajúce vo falšovaní plnej moci oprávňujúcej spoločnosť E-TRADE SLOVAKIA, s.r.o., konať v mene predávajúcej X. D. (eventuálne trestnej činnosti Eriky Englerovej, vo vzťahu ku ktorej trestné konanie pre skutky súvisiace s prejednanou vecou toho času nie je právoplatne ukončené). Následne ku vzniku konkrétnej škody došlo v príčinnej súvislosti s tým, že žalobcovia kúpnu cenu zaplatili, a to na základe obligračných - nie vecných - účinkov zmluvy.

V tejto spojitosti je potrebné vymedziť, že zmluva je uzavretá okamihom, keď prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobúda účinnosť (§ 44 ods. 1 veta prvá OZ). Výnimku z tejto zásady ustanovuje právnej úprava § 47 ods. 1 OZ, ktorej ustanovenie stanovuje odlišný okamih účinnosti zmluvy v prípade, ak je k zmluve potrebné rozhodnutie príslušného orgánu. Predmetné ustanovenie teda predpokladá prípad, kedy sa vyžaduje autoritatívne rozhodnutie ako právna skutočnosť, ktorá bude mať za následok, že zmluva bude mať účinky, ktoré zmluvné strany uzavretú zmluvu sledovali. Rozhodnutie Správy katastra o povolení vkladu však nie rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Účinky vkladu podľa § 133 OZ spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecno-právnych následkoch a nie v obligračno-právnych následkoch (účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 OZ).

27. Zodpovednosť nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, keď príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Pokiaľ teda žalobcovia 1/ a 2/ plnili spoločnosti E-TRADE Slovakia, s.r.o. na základe zmluvy o budúcej zmluve, resp. na základe kúpnej zmluvy (kde si bez nevyhnutnej opatrnosti očakávateľnej v prípade tak významnej a nie bežnej veci ako kúpa nehnuteľnosti upravili zmluvné podmienky s úhradou celej kúpnej ceny vopred, pričom v rámci procesu kontraktácie ani nekonali so samotným vlastníkom), konali tak v bezprostrednej a priamej príčinnej súvislosti s obligračnými

záväzkami/účinkami uzavretých zmlúv - čím došlo k vzniku škody - a nie v súvislosti s rozhodnutím správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva.

Inými slovami, rozhodnutím správy katastra nedošlo ku škode, nakoľko k zaplateniu kúpnej ceny došlo už skôr (pred jeho vydaním) a bez akejkoľvek príčinnej súvislosti s rozhodnutím katastra. Rozhodnutie správy katastra, i keď nezákonné, môže preto v opísanej chronológii predstavovať „najviac obratie“ žalobcov o možnosť spätne sa domáhať kúpnej ceny (v prípade zamietnutia návrhu na vklad) aj to však len v enormne hypotetickej rovine (na ktorej svoje rozhodnutie založil okresný súd) a to vzhľadom na predpoklad neúspechu jednak vo fáze uplatňovania predmetného nároku a následne i vo fáze jeho vymoženia v priebehu relatívne krátkeho obdobia - z hľadiska obvyklej dĺžky súdnych konaní ako aj s ohľadom na skutočnosť, že problémy s insolvenčnou (a teda nevykonalnosťou nárokov) nastali u dotknutej obchodnej spoločnosti nepochybne už v určitom časovom období pred samotným vyhlásením konkurzu.

28. Možno preto uzavrieť, že škoda nastala (i) bez dotknutého rozhodnutia správy katastra. Opísané predstavuje v okolnostiach posudzovanej veci odlíšenie právne podstatných príčin vzniku škody od príčin právne nepodstatných. Príčinná súvislosť totiž nastáva len vtedy, ak je škoda kvalifikovaným dôsledkom protiprávneho úkonu alebo škodovej udalosti, pričom všetky vzájomne súvisiace príčiny nie sú (nemusia byť) rovnako významné. O relevantnej príčinnej súvislosti by bolo možné v danom prípade uvažovať, pokiaľ by žalobcovia kúpnu cenu uhradili práve v dôsledku nezákonného rozhodnutia správy katastra, k čomu však nedošlo. Taktiež nie je možné bez ďalšieho vyvodiť (resp. automaticky preniesť) zodpovednosť za faktickú nevykonalnosť pohľadávky (voči subjektu súkromného práva) na správu katastra (štát). Aktuálna situácia žalobcov je vo svojich dôsledkoch nežiadúcou/nepriaznivou súčasťou zmluvných vzťahov, nie je však kauzálne spôsobená rozhodnutím správy katastra.

29. Na základe opísaného krajský súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol.

30. V dôsledku zmeny rozsudku okresného súdu krajský súd rozhodol o nároku na náhradu trov celého konania - § 396 ods. 2 CSP. Vzhľadom na plný procesný úspech žalovaného (§ 255 ods. 1 CSP) mu priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O konečnej výške trov (po ich vyhodnotení v zmysle hľadísk uvedených v § 251 CSP) vzniknutých pred súdom prvej inštancie ako i trov odvolacieho konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

31. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je podľa § 420 CSP prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.